

10.08.2018

Oikeusministeriö

OM 16/41/2017

Lausunto oikeusministeriön asettaman työryhmän mietinnöstä koskien lapsidirektiivin täytäntöönpanoa

Sisäministeriö on vastaanottanut lausuntopyyntönne koskien työryhmän mietintöä lapsidirektiivin täytäntöönpanemiseksi (22/2018).

Poliisihallitus on toimittanut asiassa lausuntonsa oikeusministeriölle ja tiedoksi sisäministeriöön. Myös rajavartiolaitoksen esikunta lausuu oikeusministeriön pyynnön mukaisesti.

Sisäministeriön poliisiosasto lausuu erillisellä lausunnolla käyttämättä lausuntopalvelu.fi järjestelmää sisäministeriössä käytössä olevan sähköisen allekirjoituksen ja siten jälkikäteisen todennettavuuden takia.

1. Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Sisäministeriön poliisiosaston edustaja on osallistunut työryhmän työskentelyyn ja sen keskeisimmät näkemykset on otettu valmistelussa huomioon.

Sisäministeriön poliisiosasto katsoo, että työryhmän esittämät lainsäädäntömuutosehdotukset ovat perusteltuja lapsidirektiivin edellyttämien velvoitteiden kannalta.

Poliisihallituksen lausunnon mukaan arvio esityksen vaikutuksista on paikkansa pitävä. Työryhmän mietinnön mukaan direktiivin edellyttämistä poliisin lisäkoulutuksista aiheutuu kustannuksia 250 000 euroa.

2. Epäillyn oikeuksista ilmoittamisesta ja läsnäoloa kuulustelussa koskevat muutosehdotukset (ETL 4:16, 4:17 ja 7:14)

Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa esitettyjä muutoksia. Lapsidirektiivi edellyttää, että mietinnössä ehdotetun esitutkintalain 4:16:n mukaiset tiedot olisi annettava selkeällä ja helposti ymmärrettävällä kielellä. Tämä käytännössä edellyttää sitä, että esitutkintaviranomainen kertoo asiasta lapsen kehitystaso huomioiden eikä siten prosessikuvaus tai kuvaus viranomaisten rooleista voi olla laajaa tai vaikeaselkoista. Esitutkintaviranomainen voi täydentää suullisesti kertomaansa esimerkiksi antamalla erilaisia rikosprosessista kertovia oppaita tai esitteitä, joita oikeusministeriö on aiemmin tuottanut.

3. Alle 18-vuotiaan vangitsemista koskevat muutosehdotukset

Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa esitettyjä muutoksia ja toteaa vielä, että myös alle 18-vuotiaan osalta vangitsemisen edellytyksenä voi olla rikollisen toiminnan jatkaminen. Vangitseminen voi olla ainoa tosiasiallinen keino katkaista lapsen tai nuoren rikoskierre tilanteessa, jossa lastensuojelun keinot eivät ole riittäviä. Tämä tulisi lisätä perusteluihin vangitsemisen painavana syynä.

4. Alle 18-vuotiaan vastaajan oikeuksista ilmoittaminen pääkäsitteilyyn kutsun yhteydessä (ROL 5:15 a)

Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa esitettyjä muutoksia eikä sillä ole muuta lausuttavaa.

10.08.2018

5. Nuoren rikoksesta epäillyn tilanteen selvittämisestä annettua lakia koskeva muutosehdotukset

Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa esitettyjä muutoksia eikä sillä ole muuta lausuttavaa.

6. Tutkintavankeuslain ja poliisin säilyttämien henkilöiden kohtelusta annetun lain muutosehdotukset

6.1 Lausuntonne ilmoitusvelvollisuutta koskevista muutosehdotuksista (TVL 2:3 ja PSL 2:3)

Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa esitettyjä muutoksia. Aina ulkomaalainen alle 18-vuotias epäilty ei kuitenkaan ymmärrä esitutkintaviranomaisella yleisimmillä kielillä olevia lomakkeita vapautensa menettäneiden oikeuksista tai velvollisuuksista. Alle 18-vuotias voi olla myös lukutaidoton. Tämän takia ehdotettua säännöstä tai perusteluita tulisi selvittää siten, että poikkeuksellisissa tilanteissa tiedot voitaisiin antaa myös ns. lapsidirektiivin 4 artiklan 2 kohdan mahdollistamalla tavalla suullisesti, esimerkiksi tulkkia käyttämällä.

6.2 Lausuntonne 18 vuotta täyttäneen tutkintavangin erilläänpitoa koskevasta muutosehdotuksesta (TVL 3:1)

Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa esitettyjä muutoksia eikä sillä ole muuta lausuttavaa.

6.3. Lausuntonne lääkärintarkastusta koskevista muutosehdotuksista (TVL 6:1 ja PSL 5:1)

Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa esitettyjä muutoksia ja toteaa, että lapsidirektiivin 8 artiklan 2 kohdan mukaan lääkärintarkastuksen tulokset olisi otettava huomioon esitutkinnassa ja myös esitutkintalain 4:7,2 luo esitutkintaviranomaiselle velvollisuuden tarvittaessa neuvotella lääkärin kanssa alle 18-vuotiaaseen kohdistettavista tutkintatoimenpiteistä.

7. EU-luovuttamislain muutosehdotukset

Sisäministeriön poliisiosasto kannattaa esitettyjä muutoksia eikä ole muuta lausuttavaa.

8. Muuta

Lisäksi sisäministeriön poliisiosasto toteaa, että jatkovalmistelussa epäillyn oikeuksista ilmoittamisessa tulisi huomioida myös ne tilanteet, joissa alle 18-vuotiaan laillinen edustaja ei tule kirjallisesta tai suullisesta kuulustelukutsusta huolimatta kuulusteluun.

Osastopäällikkö

Risto Lammi

Poliisijohtaja

Marko Viitanen

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 10.08.2018 klo 10:34. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Sisäministeri Mykkänen
Erytisavustajat Andersson-Bohren, Rautanen
Poliisiosasto
Poliisitarkastaja Matti Högman
Poliisitarkastaja Antti Leppilahti
Poliisitarkastaja Vesa Pihajoki

10.08.2018

Poliisitarkastaja Pekka Heikkinen